

TEMAT: PRAWA KOBIET NA ŚWIECIE – W CZORAJ I DZIŚ

Autorka: Dorota Dopke

Nazwa szkoły: Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Majora Henryka Sucharskiego w Gościnnie

Czas trwania: 45 minut

Poziom edukacyjny: III, IV etap edukacyjny

Związek z podstawą programową:

Wiedza o społeczeństwie

- Problemy współczesnego świata. Uczeń porównuje sytuację w państwach globalnego Południa i globalnej Północy i wyjaśnia na przykładach, na czym polega ich współzależność.
- Prawa człowieka. Uczeń znajduje w środkach masowego przekazu (w tym w Internecie) informacje o przypadkach łamania praw człowieka na świecie.
- Ochrona praw i wolności. Uczeń znajduje informacje o naruszaniu praw człowieka w wybranej dziedzinie (np. prawa kobiet, prawa dziecka, wolność wyznania, prawo do edukacji, prawa humanitarne) i projektuje działania, które mogą temu zaradzić.

Cele:

- kształtowanie refleksyjnej postawy wobec współczesnego człowieka, jego natury, praw oraz wobec zmian zachodzących we współczesnym świecie;
- rozwijanie narzędzi językowo-myślowych;
- kształtowanie umiejętności argumentowania, wyrażania własnego zdania i wnioskowania.

Metody i formy pracy: burza mózgów, praca w grupach, autorefleksja, dyskusja, praca z użyciem tablicy interaktywnej.

Materiały dydaktyczne: karta pracy .

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Wstęp. Część organizacyjna lekcji (5 minut).

2. Nauczyciel dzieli klasę na 3 grupy. Każda grupa otrzymuje arkusz szarego papieru oraz przyklejane małe karteczki (10 minut). Metoda burzy mózgów / zadania dla grup: Co to jest równouprawnienie? Jakie są prawa kobiet, a jakie mężczyzn we współczesnym świecie? Jakie były prawa kobiet, a jakie mężczyzn do XX wieku? Następuje prezentacja wyników pracy grupowej na forum oraz dyskusja.

3. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy 3–4-osobowe i rozdaje **Kartę pracy**. Na tablicy interaktywnej zostają wyświetlone Milenijne Cele Rozwoju. Uczniowie na podstawie informacji o kobietach – laureatkach Pokojowej Nagrody Nobla wypełniają karty pracy (15 minut). Nauczyciel zachęca do wyszukania szerszych informacji na temat poszczególnych laureatek, korzystając z dostępnych na lekcji urządzeń multimedialnych (o ile w szkole regulamin na to pozwala). Następnie przeprowadzona jest dyskusja na temat: Co łączy te kobiety oprócz uzyskania Pokojowej Nagrody Nobla?

4. Uczniowie podsumowują i systematyzują wiadomości uzyskane podczas lekcji (5 minut).

Karta pracy

Milenijne Cele Rozwoju ONZ

Cel 3: Promocja równości płci i awans społeczny kobiet poprzez wyeliminowanie nierównego dostępu płci do pierwszego i drugiego szczebla edukacyjnego do 2005 roku, a na wyższych szczeblach do 2015 roku

Imię i nazwisko laureatki	Kiedy otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla?	Kraj pochodzenia	W jaki sposób jej działalność wpisała się w urzeczywistnianie trzeciego Milenijnego Celu Rozwoju

Informacje o laureatkach

Grupa I

Szirin Ebadi

Jako pierwsza kobieta w historii Iranu była sędzią. Gdy zakazano jej wykonywania zawodu, została adwokatem i broniła wielu działaczy opozycji. Była aresztowana i skazana na trzy lata pozbawienia wolności – wykonanie wyroku zawieszono pod naciskiem opinii publicznej. Jest nieoficjalnym rzecznikiem praw kobiet w Iranie i założycielką Towarzystwa Obrony Praw Dzieci w tym kraju. Głosi potrzebę dialogu pomiędzy różnymi kulturami i religiami świata, opartego na wspólnych, łączących je, wartościach.

Otrzymała wiele wyróżnień za działalność na rzecz praw człowieka, z których najważniejszym jest Pokojowa Nagroda Nobla, przyznana 10 grudnia 2003 roku.

W 1994 roku napisała książkę: „Historia i dokumentacja praw człowieka w Iranie”. Jest także autorką książki napisanej we współpracy z Azadeh Moaveni: „Broniłam ofiar. Pamiętnik z Iranu”.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Szirin_Ebadi [dostęp: 29.11.2016].

Grupa II

Wangari Muta Maathai

Pochodzi z Kenii. Studiowała biologię na uczelniach amerykańskich i niemieckich. Doktorat w dziedzinie weterynarii obroniła na Uniwersytecie w Nairobi. Następnie wykładała anatomię na wydziale weterynarii tego uniwersytetu, zostając pierwszą w Afryce Wschodniej kobietą-profesorem.

Od 1976 roku działała w Maendeleo Ya Wanawake (Narodowa Rada Kobiet Kenijskich), a w latach 1981–1987 pełniła funkcję przewodniczącej tej organizacji. W okresie dyktatury prezydenta Daniela Moia działała w opozycji demokratycznej, domagając się wielopartyjnych wyborów.

W 1977 roku założyła w Kenii kobiecy Ruch Zielonego Pasa (ang. *Green Belt Movement*), który z czasem rozprzestrzenił się na sąsiednie kraje Afryki. W „zielonym pasie” zasadzono ponad 30 milionów drzew. Przyczyniła się także do stworzenia wielu nowych miejsc pracy (w szkołkach leśnych zatrudnienie znalazło kilkadziesiąt tysięcy Kenijek). Jednocześnie „zielony pas” stanowił próbę przeciwdziałania postępującemu pustosynnieniu kontynentu i związanymi z nim biedzie i głodowi. W 2003 roku założyła Partię Zielonych Kenii (ang. *Mazingira Green Party of Kenya* – słowo *mazingira* w języku suahili oznacza środowisko).

Wangari Maathai sprzeciwiała się wykupowi lasów przez osoby prywatne. W latach 2003–2005 sprawowała w kenijskim rządzie funkcję sekretarza stanu do spraw środowiska i zasobów naturalnych. Ponadto była zaangażowana w działania na rzecz praw człowieka w Kenii.

W 1984 roku otrzymała nagrodę Right Livelihood za stworzenie masowego ruchu na rzecz zalesiania. W 2004 roku została uhonorowana Pokojową Nagrodą Nobla za pracę na rzecz ochrony środowiska, rozwoju, demokracji i pokoju. Wcześniej Wangari Maathai zdobyła też szereg innych nagród oraz wyróżnień (m.in. nagrodę za działalność ekologiczną przyznawaną przez Fundację Goldmana w 1991 roku oraz Legię Honorową w 2006 roku). W 2009 roku została odznaczona japońskim Orderem Wschodzącego Słońca.

Zmarła 25 września 2011 roku w szpitalu w Nairobi na skutek choroby nowotworowej.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wangari_Maathai [dostęp: 29.11.2016].

Ellen Johnson-Sirleaf

Pochodzi z Liberii. Studiowała na Harvardzie. W latach 1972–1973 pełniła funkcję sekretarza stanu w Ministerstwie Finansów, a od 1980 roku ministra finansów w rządzie prezydenta Williama Tolberta. Straciła stanowisko rządowe w 1985 roku, kiedy w kampanii wyborczej do Senatu skrytykowała reżim wojskowy; spędziła wówczas krótki czas w więzieniu. Zmuszona do emigracji, pracowała w bankowości, m.in. afrykańskich strukturach Banku Światowego i Citibanku.

Powróciła do Liberii w 1997 roku i zaangażowała się w działalność polityczną. Stojąc na czele Partii Jedności, działała w opozycji do Charlesa Taylora, mimo że wcześniej wspierała go podczas rebelii przeciw prezydentowi Samuelowi Doe. W wyborach prezydenckich w 1997 roku uzyskała jednak zaledwie 10% poparcia (przy 75% głosów na Taylora). Przyczyniła się do ustąpienia Taylora w sierpniu 2003 roku i współpracowała z rządem tymczasowym. Stała się do wyborów prezydenckich jesienią 2005 roku, w I turze zajęła drugie miejsce za piłkarzem George'em Weahem, ale w II turze (w listopadzie) odniosła zwycięstwo, stając się pierwszą kobietą – zwyciężczynią wyborów prezydenckich w Afryce. Została zaprzysiężona 16 stycznia 2006 roku. W wyborach prezydenckich w 2011 roku uzyskała reelekcję na drugą kadencję.

5 listopada 2007 roku została odznaczona przez prezydenta Stanów Zjednoczonych George'a W. Busha Medalem Wolności.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ellen_Johnson-Sirleaf [dostęp: 29.11.2016].

Grupa IV

Leymah Roberta Gbowee

Afrykańska działaczka społeczna z Liberii, organizatorka kobiecego ruchu chrześcijanek i muzułmanek pod nazwą Masowa Akcja Kobiet Liberii na rzecz Pokoju (*Women of Liberia Mass Action for Peace*), który położył kres wojnie domowej w Liberii w 2003 roku i doprowadził do wyboru Ellen Johnson-Sirleaf na prezydenta Liberii w roku 2005 (jako pierwszej w Afryce kobiety-głowy państwa). W 2011 roku Gbowee, wraz z Ellen Johnson Sirleaf i Tawakel Karman z Jemenu, została laureatką Pokojowej Nagrody Nobla za walkę bez przemocy o bezpieczeństwo kobiet i prawo kobiet do pełnego uczestnictwa w procesie budowania pokoju.

Wychowana na prowincji w środkowej Liberii, w wieku 17 lat Leymah Gbowee przeniosła się do Monrovi do tuż przed wybuchem wojny domowej w 1990 roku. Pomagała osobom z urazami psychicznymi i byłym dzieciom-żołnierzom. Z czasem została przedstawicielką grup kobiecych i jedną z liderek liberyjskiego ruchu na rzecz pokoju. Udało jej się zjednoczyć kobiety różnych wyznań: protestantki i muzułmanki. W 2002 roku zorganizowała w stolicy kraju demonstrację kobiet domagających się zakończenia wojny domowej, które przerodziły się w wielomiesięczny protest przeciw wojnie i przemocy. Ubrane na białe kobiety manifestowały tak długo, aż prezydent Charles Taylor zgodził się je przyjąć (kwiecień 2003 roku), i niedługo potem doprowadziły do rozmów pokojowych i zawieszenia broni (pokój w Akrze, stolicy Ghany, zawarty w sierpniu 2003 roku).

W latach 2001–2005 Gbowee była krajową koordynatorką ruchu *Women in Peacebuilding Program/West African Network for Peacebuilding* (WIPNET/WANEP). Po upadku Taylora w 2004 roku uczestniczyła w pracach liberyjskiej Komisji na rzecz Prawdy i Pojednania. Popierała jak najszerze włączanie całego społeczeństwa, w tym organizacji zrzeszających kobiety, w odbudowę kraju. W roku 2007 objęła funkcję dyrektora wykonawczego panafrkańskiej organizacji kobiecej *Women Peace and Security Network* (WIPSEN-Africa).

Leymah Gbowee jest matką sześciorga dzieci, w tym jednego adoptowanego, laureatką licznych nagród za działalność na rzecz pokoju i praw kobiet w Afryce, bohaterką filmu dokumentalnego „Pray the Devil Back to Hell” (2008) oraz autorką książki „Mighty Be Our Powers” (2011).

https://pl.wikipedia.org/wiki/Leymah_Gbowee [dostęp: 29.11.2016].

Grupa V

Tawakkul Karman

Pochodzi z Jemenu. W 2005 roku Tawakkul Karman powołała do życia Women Journalists Without Chains (WJWC) organizację na rzecz praw człowieka, wolności słowa i demokratycznych praw.

Karman została uhonorowana za *walkę bez przemocy na rzecz bezpieczeństwa kobiet i pełnego udziału kobiet w procesie budowaniu pokoju*. Na początku jemeńskiego powstania z 2011 roku organizowała studenckie protesty w Sanie.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Tawakkul_Karman [dostęp: 29.11.2016].

Grupa VI

Malala Yousafzai

Pochodzi z Pakistanu. Na początku 2009 roku zaczęła pisać na blogu pod pseudonimem Gul Makai o swoich doświadczeniach jako uczennica w Wadi-e Swat jak talibowie zmuszają do zamykania szkół prywatnych po wprowadzeniu zakazu edukacji dziewcząt. Za swoją działalność została nominowana do wielu nagród i zdobyła pierwszą nagrodę The National Youth Peace Prize. 9 października 2012 roku została postrzelona w głowę i szyję przez zamachowców talibów. Oprócz niej w ataku ucierpiały jeszcze dwie dziewczyny: Kainat Riaz i Shazia Ramzan.

W 2013 roku otrzymała Nagrodę Anny Politkowskiej i Nagrodę Sacharowa.

10 października 2014 roku, wraz z Kailashem Satyarthim, otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla. W uznaniu swojej działalności 29 października 2016 roku została odznaczona polskim Orderem Uśmiechu i tym samym została najmłodszą wyróżnioną w jego historii.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Malala_Yousafzai [dostęp: 29.11.2016].